

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna pet-kr. vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 če se tiska trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvu (administraciji) in ekspedicijska na mestnem trgu h. št. 9, II. nadstropje.

Vredništvo je na mestnem trgu h. št. 9, v II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani veljajo:

Za celo leto . . .	15 gl. — kr.
Za pol leta . . .	8 " — "
Za četrt leta . . .	4 " — "
Za en mesec . . .	1 " 40 "

V administraciji veljajo:

Za celo leto . . .	13 gl. — kr.
Za pol leta . . .	6 " 50 "
Za četrt leta . . .	3 " 30 "
Za en mesec . . .	1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan veljajo 1 gl. več na leto.

Izhaja vsak dan, izvenišni nedelje in praznike, ob 1/2 6 popoldne.

Sklep deželnega zbora dalmatinskega.

Nedavno smo povedali, da je bil zaradi Pavlinovičevega predloga gledé vradnega jezika hrvatskega deželni zbor dalmatinski nenadoma sklenjen. Dotični predlog obsega dva dela. Eden zahteva, da ima biti hrvatski ali srbski jezik vradni jezik deželnega zbora in odbora, v katerem se imajo spisovati vsi protokoli in stavljeni vsi predlogi, vendar pa smejo poslanci v deželnem zboru govoriti in predloge stavljeni tudi italijanski. Eden pa tirja, naj bi bil tudi pri vseh cesarskih vradih, razun vojaštva, vradni jezik hrvatski ali srbski. Predlog je bil podpisan od 33 narodnih poslancev. Poročevalec je bil dr. Klaič, ki je v svojem govoru v prvem delu Pavlinovičevega nasveta zlasti povdarjal obilni trud in stroške, ki jih deželi prizadeva dosedanje vradovanje, ker se mora vsaka reč dvakrat izdelati, dvakrat obravnavati itd. Res je, da mnogi Slovani govoré dobro italijanski; to pa prihaja od dosedanje odgoje, ki je bila italijanska. Toda potrebno je, da se deželi dá pravi značaj slovanski.

Italijanka poslanca Serragli in Messa sta temu predlogu hudo nasprotovala, češ, da je nepotreben, ker je bilo že l. 1861 sklenjeno, da se smejo poslanci posluževati hrvatskega ali italijanskega jezika. Ne bi bilo pravično in častno za deželo, ko bi hoteli italijanski jezik potisniti na stran. Krepko se je Pavlinovič potegoval za svoj nasvet; že pred 22 leti, ko je prvičkrat v deželnem zboru govoril slovanski, moral je poitalijančeni predsednik dr. Petrovič priznati, da je Dalmacija slovanska. Med tem časom se je mnogo spremenilo, in sedaj komaj trije ali štirje poslanci govoré še italijanski. Naj se toraj Bogu da, kar je Božjega, na-

rodu pa, kar je narodovega. Pri glasovanju padel je predlog za prestop na dnevni red, Pavlinovičev nasvet pa je bil pri ustmenem glasovanju sprejet s 23 glasovi proti 4.

Preden se je pričel obravnavati drugi del, ki zadeva vradni jezik pri cesarskih vradih, naznani podpredsednik Kapovič, ki je namesto predsednika Vojnoviča že v zadnji seji vodil zborovanje, da mu je došlo pismo, v katerem se mu naznanja, da je deželni zbor vsled najvišjega ukaza sklenjen. Predno pa izrečem sklep, pristavi Kapovič, povabim gospodo, da z menoj cesarju zakličé trikratni živio! To se je zgodilo in poslanci so se razšli, ne da bi se bil sostavil in podpisal zapisnik zadnje seje. Dr. Klaič sostavil je v imenu narodnega kluba telegram do ministerskega predsednika, v katerem povdarja, da se je zborovanje vršilo mirno in da je mnogo važnih reči ostalo nerešenih. Nenadni sklep zborov zbudil je splošno nevoljo, zato v imenu tovarišev proti temu naznanju protest. Telegrafični vrad menda ni hotel sprejeti tega telegrama, in poslani so ga morali pismeno, ako so ga sploh odposlali.

Pravijo, da vlada zbora ni sklenila zaradi Pavlinovičevega predloga, ker je v njeni oblasti, storjene sklepe priporočati v najvišje potrjenje, ali jih ne priporočati. Skrbela pa jo je javna obravnava o drugem delu nasveta Pavlinovičevega, pri katerem bi se bilo omenjalo, koliko je po Dalmaciji vradnikov, ki ne znajo deželnega jezika.

Liberalni listi dunajski se močno hudujejo nad hrvatsko večino deželnega zbora dalmatinskega in zlasti nad kanonikom Pavlinovičem, češ, da hočejo našo državo še bolj razkosati, ker želé združenje Dalmacije s Hrvatsko. Toda to ni nič novega. Že l. 1861 se je dalmatinskemu zboru izročil predlog, naj

voli deputacijo, ki se je imela z enako deputacijo hrvatsko dogovoriti o pogojih zveze med Hrvatsko in Dalmacijo. Tudi o pogodbi med Cislo in Translo je izrečeno, da je Dalmacija del trojedine kraljevine, in ko je narodna stranka l. 1870 v dalmatinskem zboru zadočila večino, je v adresi do cesarja izrekla, da je pripravljena pričeti obravnave zaradi združenja Dalmacije in Hrvatske. To je povdarjala tudi v adresi l. 1871. Pravica Dalmacije glede združenja s Hrvatsko je toraj pravno pripoznana že od nekdanj, in gotovo je napadno napadati dalmatinske rodoljube, ki v svoji popustljivosti tako daleč gredó, da zdaj nočejo obravnavati te zadeve, da bi vladi ne prizadejali nobenih zadreg. To vprašanje toraj ni glavni vzrok njih razprtije z vlado, ampak marveč nezadovoljnost s cesarskim namestnikom baronov Jovanovičem. To je reč, ki jo bode vlada rešila v takem smislu, da dežela ne bo trpela nobene krivice, pa tudi država ne prišla ob potrebno veljavo.

Šeststoletnica.

Iz Črnomlja, 30. julija. Zeló dolga, v resnici veličastna je lepa vrsta dopisov v „Slovenec“, opisujočih domoljubne slavnosti prilikom šeststoletnice združenja Kranjske z vele-slavno vladarsko rodbino Habsburško.

Čakali smo in mislili, da se bo kdó s spretnjšim peresom oglašil tudi iz našega mesta, — a čakali smo zastonj. Usojam se toraj z naslednjimi vrsticami pridjati peresce k zgodovinskemu vencu, kterege sedaj vije razveseljena Kranjska svojemu mogočnemu varhu, pravičnemu vladarju.

Šeststoletnica vršila se je, kakor povsod, tako tudi pri nas, kolikor mogoče slovesno.

Listek.

Naš Blažek.

Kratkočasna in resnobna.

I.

Rodil se je naš Blažek pod Grintovecem ter je letos o svetem Blažu dopolnil deveto leto. Prav prijeten in ljubeznjiv deček je Blažek; le repetnic mu manjka in bil bi kakor angeljček v hlačicah. Mati in oče sta vsa zaljubljena v svojega sinčka ter sta mu doma spolnila vsako željo. Bil je pa tudi razposajen, kakor mlado jagnje. Tudi v domačo šolo so ga poslali, kjer se je naučil za silo brati, pa tudi že svoje ime zapisati.

A nemila osoda je pričela Blažka preganjati. Blažek ima namreč brata, ne sicer gospoda, pač pa mežnarja pri neki samostanski cerkvi. Kakor je znano, potrebujejo po samostanih dečke, kateri k sv. maši strežejo;

nagajivi svet jih imenuje „klostermuc“ ter pripoveduje, da niso dosti prida.

Ker je lansko leto eden porednežev šolo na kol obesil, je tako naredil prostor drugemu. Kdo se bo čudil, če povem, da je mežnar Jaka govoril za svojega bratca Blažeta in da je bil ta tudi sprejet.

Kako se je Blažek takrat kremžil, ko so mu mati povedali, da bo moral iti v šolo, ne vem; to pa vem, da mu vse njegovo ugovarjanje in jokanje dosti ni pomagalo, ker oče, mati in Jaka so sklenili: Blažek mora v šolo! Oče so rekli: „Tak trpin že ne bo, kakor sem jaz“. — „Če ne bo gospod, vsaj mežnar mora biti, kakor Jaka“, dostavijo mati.

Vaški čevljar mu je pomeril nove škornje, krojač pa hlače in jopič. Dan odhoda se je približal. Ko so se poslovili, je bilo menda ravno tako, kakor takrat, ko se je Jurček poslovil od staršev ter šel na ptuje.

Oče sami so Blažka k nam pripeljali in ga vsi hvaležni naši milosti izročili. Blažek

je debelo gledal svoje nove tovariše, krotkega Bernarda, razumnega Čadeža in štoklastega Benedičiča, poštene dečke, pridne šolarje. K sv. maši znajo vsi tako lepo streči, da naj se oni v Građeu kar skrijejo.

Prijazno so ga sprejeli med sé, posadili pri kosilu na prvo mesto, ter skledo tako obrnili, da je najbolj zabeljena kaša ravno pred Blažeta prišla. Žalostno je ta pogledoval sedaj enega sedaj družega; ni je spregovoril besedice. Tovarši so si mislili, tako je bilo tudi nam prvi dan.

Na vsacega je naredil Blažek najboljši vtis; bil je čedno opravljen in umit; iz obraza mu je sijala prijaznost in nedolžnost; s svojimi lepimi očmi je tako milo pogledoval, da se je vsakemu prikupil. Tudi prebrisane glave je bil. Kmaló je vedel, kje je mestni vodnjak, kje je pošta, kje potovka, stara Micka, ostaja; vse je točno in hitro opravil. V cerkvi je bil jako pripraven in v snažni strežniški obleki kakor angeljček lep. Vsi smo priznali:

Že v 10. dan julija naznanjevale so cesarske zastave in narodne trobojnice, mogočno vihraječe raz vradna poslopja in z drugih hiš našega mesta zgodovinsko imeniten dan. Dne 11. bila je ob 8. uri slovesna velika sv. maša z zahvalnico in cesarsko himno, *) ktere se je vdeležila vsa tukajšnja šolska mladina, razni c. k. vradi, mestni zastop in mnogo pobožnega priprostega ljudstva. Strel topičev poveličeval je cerkveno slovesnost.

Ker se med tednom priprosto, deloma do dve uri oddaljeno ljudstvo pri najboljši volji v popolnem številu ne more tako lahko vdeležiti enake cerkvene slovesnosti, zato bil je že prejšnjo nedeljo pri obojni dopoldanski službi Božji razjasnjen pomen zgodovinske slovesnosti, kakor tudi osobito prelepe lastnosti sedanjega presvitlega vladarja.

Po končani službi Božji podali so se krajni šolski svet, šolska mladina in drugi šolski prijatelji v prostore deklisike šole, kateri so bili z zastavami, vencii, raznim zelenjem in cvetjem krasno olupšani. Tu je najprej vodja tukajšnjega okrajnega glavarstva, c. k. vladni tajnik g. Jagrič v navdušenem govoru mladino spodbujeval, kako naj se tudi ona vdeleži redke slavnosti. Na to razložil je dečkom vodja tukajšnje šole, šol. nadzornik g. Jeršinovec, v obširnem in izvrstnem govoru zgodovino Kranjske s preslavno Habsburško dinastijo, iz njenih vladarjev, osobito zdaj vladajočega cesarja Franca Jožefa I., in navduševal navzoče k neomahljivi vdanosti in zvestobi do cesarskega prestola. V spodnjem razredu omenil je šolskim dekletam pomen slavnostnega dne v domoljubni besedi ud krajnega šolskega sveta, c. k. notar g. A. Kupljen.

Po govoru so v obeh oddelkih deklamovali sposobnejši učenci in učenke; vmes zapeli so vselej po jedno kitico cesarske himne. Potem bila je navzoča mladina obdarovana s 400 iztisi knjižice „Habsburški rod“.

Zvečer goreli so lepi kresovi po bližnjih holmih in mogočnem gorovji; a tudi mesto bilo je povsod lepo in dostojno razsvitljeno. V istini resničen izraz plamteče ljubezni in

*) Mimogrede omeniti moramo, da je cerkveno petje pod vodstvom marljivega in spretnega organista g. Jeršinovica prav izvrstno; to prizna vsak, kdor ga le enkrat čuje. Pis.

Blažek je izgleden dečko! Jaka ga je peljal v šolo zapisat; ker je že nekoliko znal, so ga djali v drugi razred.

A nekaj se nam je pri Blažku čudno zdelo: Blažek se ni nikdar smejal, nikdar s tovarši prijazno se pogovarjal ali igral. Zmiraj se je prečudno modro držal ter bil le sam za sé. Kadar je prišel iz šole, je koj vzel knjigo v roko in je vsaj gledal v njo; sicer je hodil tudi samostanska vrata odpirat.

Povedati hočem, kaj se je enkrat pri vratih godilo. Pozvonili so pater gvardijan; Blažek jim je prišel odpirat. Ker ga še niso poznali, pač pa že marsikaj o njem slišali, so ga po svoji navadi osorno vprašali: „Kako ti je ime?“ — Tiho je dečko odgovoril: „Blažek sem.“ — „Tako toraj, take reči ti počenjaš?“ rečejo gvardijan in se hočejo prav hudega pokazati. Sedaj jih je Blažek tako milo proseče pogledal, da so bili dobrsrčni pater hitro premagani. Segli so prav pod pazduho, vzeli so svojo velikansko tobakiro v roko ter rekli: „Na dečko, šnofaj!“ Blažek pogleduje sedaj odprto tobakiro, sedaj patra gvardijana; kar

goreče vdanosti milemu vladarju, kterega nam „Bog obvaruj in ohrani!“

Politični pregled.

V Ljubljani, 2. avgusta.

Avstrijske dežele.

Manjšina *deželnega zbora českega* takisto ravná pri volitveni reformi, kakor je ravnala pri volitvi deželnega odbora. Dasiravno od kompromisa niso hoteli nič slišati, so vendar sprejeli volitve v deželni odbor, a prijemanji niso hoteli. Tako je tudi sedaj pri Riegerjevi volitveni reformi. Pri volitvi odbora za posvetovanje o tem predlogu so bili navzoči, v odboru pa so proglasili pasivno politiko. V imenu svojih sodrugov je naznanil Herbst, da se obravnava ne bodo vdeleževali ne pri odboru ali tudi ne v zboru.

Iz Črnovic, 31. julija. Deželni namestnik odgovarja na interpelacijo zarad ravnanja rumunskih colnih oblasti, ter pravi, da so navsveti namešane mednarodne komisije pripravni, da varujejo zanaprej dolžnosti, ktere je prevzela Rumunija. Colnina se sedaj odpravlja v Iekany popolnoma brez vsake opovire. Tožbe o neprilikah zarad colnine se preskušajo in preiskujejo, ako so opravičene, se tudi neprilicnosti odpravljajo. Pri debati o postavi zarad povišanja plače ljudskim učiteljem se je baron Vasilko toplo potegoval za zboljšanje gmetnega stanu učiteljev, ter je povdarjal, da bode dežela za troške pri ljudski šoli drugje odškodovana. Govornik se obrača do duhovščine in do oblasti, naj pospešujejo šolsko obiskovanje. Dr. Tomašček je v daljšem govoru razkladal vzroke slabega šolskega obiskovanja, posebno pri selskem rumunskem prebivalstvu. Metropolit Andrievič je razvijal v daljšem govoru razmerje grško-vzhodne cerkve do šole, povdarjal prijaznost duhovščine do šole, ter svaril, naj se šola ne zlorabi za verske in narodne agitacije, govornik bode za predlog glasoval. Poročevalec dr. Mustaca se zahvaljuje za podporo, ki jo je našel, poslancu Tomaščeku noče slediti na cerkveno politično polje, cerkveni mir v Bukovini ni bil kaljen še ob časih konkordata ne. S tem je bil dnevni red odpravljen. Z govorom deželnega glavarja in s slavoklici na presvitlega cesarja je bil zbor zaključen, ko se je še podpredsednik zahvalil c. k. deželnemu namestniku v imenu zbora. C. k. namestnik se spominja složnega delovanja z vlado in zbor je bil zaključen, ko se je poslanec Zotta zahvalil deželnemu glavarju za umno in previdno vodstvo.

Deželni zbor v Bukovini je tedaj po delovanji šestih tednov končal svojo sesijo. Od

sklicanih deželnih zborov zboruje še samo česki deželni zbor, ker je kranjski deželni zbor prenehel se sejami, in bode meseca septembra začel delovati. Koroški deželni zbor bode baje sklican na 4. septembra, kakor pove „Klagenfurt. Ztg.“

Iz Temešvara, 31. julija. Nadvojvoda Viljem je danes zjutraj ogledal topništvo, slavni gost se bode menda dva dni tukaj mudil.

Csangos, priseljenci iz Bukovine in Moldave, bolehalo v svoji novi domačiji po ogerskih nižavah, sicer kolere ni, a za grizo jih je mnogo bolnih, telegrafično so poklicali zdravnika.

Vnanje države.

Iz Rima, 1. avgusta. Kralj in ministra Depretis in Acton sta prišla ob 2. zjutraj v Napolj; minister Mancini in vradi so jih čakali na kolodvoru. Kralj je od tod šel v Casamicciolo, kamor je prišel ob 1/2 6 zjutraj, kjer ga je minister Genala pozdravil. — Le-tá je bil večeraj v Forio, kjer je bilo pokopanih 260 mrličev. Večeraj so našli v Casamiccioli v votlem prostoru pod razvalinami dve ženski, mislijo, da boste ostali živi.

Iz Pariza, 31. julija. Zbornica je odobrila pogodbe se severno in južno železnico in se začela posvetovati zarad pogodbe z vzhodno železnico. Denarstveni minister Tirard je predložil izreden stroškovnik 264 milijonov in pogodbo, ktero sta sklenila bej (bivši poglavar) Tuneza in francoski ministerski revident Mr. Cambon 8. junija. V ti pogodbi se bej zaveže, da hoče vpeljati za vpravo, sodstvo in denarstvo take prenarodbe, katere Francoska za dobre spozna. Francoska bode porok za posojilo, da se preloži tuneški dolg. Bej noče brez privoljenja Francoske na posodo jemati. Obresti se bodo plačevale iz prihodkov dežele in iz civilne liste (letnine bejave) noter do zneska 2 milijonov piastrov.

Iz Bruselja, 31. julija. Zbornica je zavrgla pri sklepnem glasovanji s 67 zoper 48 glasov vvozni col na kakao, vinski očet in očetovo kislino.

Izvirni dopisi.

V Ljubljani, 2. avgusta. (*Grobokopom prejšnje kamniške šole v predvarek*). Ker se je njega dni o kamniški šoli, ko je bila še v rokah oo. frančiškanov, toliko pisarilo, mikalo me je poizvediti, kako so dečki stopivši lansko leto v srednje šole, to zvršili. In kaj najdem? Jeden teh je v realki prvi, dasiravno je učni jezik nemški; torej je iz tako razvpite in (po mislih g. dežel. šolsk. nadzornika) nemščino slabo goječe šole prekosil vse druge in rešil čast šoli, ker bi brez njega ne bilo ne enega z odliko. Onih šest na gimnaziji zvršilo je tudi precěj dovoljno, ker ni nobeden propadel, jeden je celó drugi izmed 64 in dva sta 12. v b in e oddelku.

Res je, učitelji ljudskih šol niso več odgovorni za napredek svojih učencev, ko prestopijo v srednje šole, ker se marsikteri poleni, vendar kaže ta pregled:

1) Da, kdor je hotel marljiv biti, je lahko zidal na podlagi, ki jo je prinesel seboj iz tako obrekvane kamniške šole.

2) Kako prav so sodili resnicoljubni in nepristranski možje, ki so se o tej šoli pohvalno izrekli.

3) Kako fakta (djanja) sama zopet obsojujejo strastna in neresnična poročila mož, ki so služili za nevredno orodje nemčurjem in liberalcem.

Jednega teh slaboglasnih poročevaleev je sicer že zadelo zaslužno plačilo, ki se je gledé resnicoljubja (?) v vradnih poročilih svojih na poseben način odlikoval, vendar se krivica lože naredi kakor popravi.

Da tudi Kamničanje še vedno želé prejšnjih šol nazaj, kaže to, kakor sem iz zanesljivih

začne pomikati počasi svojo glavo proti tobakiri. Pater gvardijan so hitro zapazili, kaj bo dečko storil, so mu s tobakiro malo nasproti prišli in res — Blažek je vtaknil svoj nos v tobakiro ter šnofal. Micine učenke, ki so ravno vratim nasproti pri oknu gledale, so se na ves glas začele smejati; tudi pater gvardijan so se smejali, dá, celó Blažkove ustnice so se malo, pa le malo na smeh držale, ko je odkihal.

Minul je prvi mesec. Mislili smo, da se je Blažek pri nas že popolnoma vdomačil; nihče ni dosti na njega porajtal. Vsi štirje dečki so bili lepo edini; nikdar ni bilo krega ali celó pretepa med njimi, kakor nekđaj, ko smo prave poredneže imeli. Tudi kadar so dobili od starega, gluhega gospoda za deset listkov trideset krajcarjev, se niso besedili, čeravno se 30 med štiri ne da enako deliti. Vse je bilo v najlepšem redu. Tako dobrih in pohlevnih dečkov še nikdar nismo imeli.

(Dalje prih.)

ust zvedel, da so ob času bivanja presvitlega cesarja na Kranjskem vložili prošnjo vtrjeno z vsemi podpisi vsolanih gospodarjev in posestnikov, razen dveh, naj bi šola prišla zopet v last tistim, ki so jo več ko stoletje marljivo in v občo zadovoljnost oskrbovali, katerim pa je bila tako neopravičeno iz rok iztrgana.

Iz Ježice, 1. avgusta. V soboto 28. jul. smo imeli sklep šolskega leta. Nekoliko pred sedmo uro zbrala se je šolska mladina v šolski sobi, ki je bila s cesarjevo podobo, z zastavami in z zelenjem ozaljšana. Ob sedmih šli smo v cerkev k slovesni Božji službi, da smo se Bogu zahvalili za prejete nauke preteklega šolskega leta. Po sv. maši, pri kateri je šolska mladina pela, sošli smo se zopet v šoli k očitni preskušnji, kateri je predsedoval g. predsednik krajnega šolskega sveta. Po navadni molitvi pričelo se je spraševanje najprej iz računstva, potem iz branja, pri katerem so pripovedovali učenci višjih oddelkov nekatere zgodovinske slike, kakor na pr.: o sv. Cirilu in Metodu, o Rudolfu Habsburškem in nekaterih njegovih potomcih, o Leonidu kot domoljubu in boritelju za domovino, in o slavnejših avstrijskih vojskovodjih. Spraševalo se je tudi iz slovnice in pravopisja, tako, da je večina učencev imela priložnost pokazati, kako in kaj se je kdo med letom učil. Na to se je pelo tudi več patrijotičnih pesem in poslednjic cesarska himna. Razpoložene so bile v pregled med spraševanjem gospodom posluševalcem lepopsnice, slovnične naloge, spisne naloge in risanke. Po sklepu spraševanja bili so pohvaljeni tisti učenci, ki so prav marljivo v šolo hodili, tisti pa, ki so imeli več zamud, bili so pokarani ter tudi spodbujani, naj zamujeno v bodočem šolskem letu popravijo.

Konečno prebere g. predsednik iz zlate knjige imena tistih učencev in učenk, ki so zaradi pridnosti in lepega vedenja zaslužili, da se očitno pohvalijo. V. č. gospod župnik pa, kakor vsako leto, razvesele pohvaljence s prelepimi podobnicami, ter žele vsem, da bi se ob počitnicah dobro počili in okrepcani prihodnje šolsko leto pričeli.

Iz Podgrada. Ob treh popoldne se začne razlegati krog farovža in cerkve klic — ogenj! ogenj! vse je brž na nogah, toda oziraje se okoli, ognja ne vidimo v obližji. Že se je razlegal žalostni glas zvonov klicaje na pomoč, da bi gledal vasi v dolini grem v zvonik in od tu vidim, da je vas Mehovec v plamenu na treh krajih, ker bil je hud piš in raznašalo je žarke na vse strani.

Joj in joj se sliši daleč na okrog! Brzo zajašem in hitim na pomoč, hlapcu rečem, naj vzame malo brizgalnico, katero nam je ravno letos podaril preč. gosp. dr. Kulavie, e. kr. dvorni kaplan, in gasili smo ž njo kar se je dalo, toda vsa lepa poslopja bila so že porušena, goreli so le kupi sena in žito v kozoleih. Štirim posestnikom je pogorelo vse, kar so imeli, tudi 4 ovce sem videl spečene, zgorelo je nekaj prešičev in perutnina je bila tu in tam sežgana.

Zavarovan bil je samo eden za mali znesek pri Slaviji. Še le na večer je bilo toliko poglašeno, da ni bilo nevarnosti za druga poslopja. Zažgale so se na peči žgice in trske (luči); ker nobenega doma ni bilo, so ljudje to še le zapazili, ko je že strop in streha gorela.

Res prav nesrečno leto je letos za našo župnijo, 15. rožnika nam je pobila toča polje,

16. mal. serpana pobila po vinogradih in zdaj še ta nesreča po ognju. Revščina velika! Že tako so tukajšnji ljudje revni in po letošnjih neizgodah vse obupno gleda v prihodnost. Zatorej trkam na usmiljena srea, da bi nam kako pripomogli dobrotljivi ljudje, drugače se nas Bog usmili in gorje nam. Kličem tedaj — usmilite se nas prijatli naši, pomagajte nam! Vsak tudi najmanjši dar bomo sprejeli s hvaležnim sreem in usmiljenega Boga prosili, da vas obvaruje enakih neizgod!

Vredništva slovenskih listov prosim, da bi prejemale darove za nas, in že naprej kličem Bog plati!

Od Vojnika, 1. avgusta. (*Učitelji in kmetovalstvo*.) Pri zadnjem občnem zboru kmetijske družbe štajarske so se učitelji ptujskega okraja ponudili opravljati službo gospodarstvenih takozvanih potujočih učiteljev. Predlog vtemljeval je zastopnik kmetijske podružnice v Ptuiju, gosp. Robić, nadučitelj pri sv. Vidu.

Prijazni ponudbi se je, kakor kaže pred nami ležeče tiskano poročilo, vstavljal zastopnik podružnice v Lipnici, rekoč, da bi pač bilo želeli, naj bi učitelji dospeli do te stopinje, vendar še danes tako daleč nismo prišli, da bi se mogli meriti s strokovnjaki v gospodarstvu; učitelji storijo veliko dobrega v svoji službi, v svojem poklicu, toda kmetovalci niso ali vsaj slabi. Sicer pa imamo, omenjal je govornik, sposobnih učiteljev, katere po deželi pošilja kmetijska družba kot strokovnjake. Istega mnenja bil je tudi zastopnik podružnice eibiswaldske; ta se je predlogu nstavljal kot učitelj in kot delegat imenovane podružnice.

Zastopnik podružnice vranske, baron Warsberg, se je zavzel za prijazno ponudbo slovenskih učiteljev. Rekel je, da bi bilo pač prav, če bi po deželi podučevali možje, katere slovensko ljudstvo razume. Pošljite jim nemškega učitelja, tega ljudje ne razumijo; ako pa k njim pride učitelj, kateri je sposoben, razlagati jim v maternem jeziku, takrat bodo ljudje k skupščinam prihajali; jaz toraj predlog podružnice ptujske vroče priporočam. Učitelji si bodo prizadevali, opravičevati zaupanje, ki bi jim ga skazala kmetijska družba, in mislim, da bi stavljeni predlog — brez ozira na pravičnost, katere ne smemo iz oči spuščati — tudi rodil dober sad.

Za edinim zagovarjalcem predloga vrlih učiteljev slovenskih se je pri oglasil podpredsednik, rekši, da odbor jemlje ozir na to, da se Slovincem pošiljajo učitelji slovenščine zmožni. Ko bi dopisnik bil pri zborovanju navzoč, bi pač menda smel si dovoliti vprašanje: So li že kje ljudje poslušali slovenski govor iz ust učitelja, katerega jim je bila poslala kmetijska družba štajarska? Letos n. pr. je celjska podružnica sklicala občni zbor, pri katerem je od družbe poslani gospod govoril o hmeljarstvu. Med nemškim govorom so pričujoči kmetje odhajali drug za drugim. Ko teh več ni bilo na zbirališču, bil je naprošen nek učitelj, naj bi govor raztolmačil s pomočjo slovenskega jezika. Kdo boče mu zameril, če prošnji ni zadostil? V sobi ostali poslušalci so itak razlagajočega profesorja iz Gradeca razumeli. Ako slovenski kmet potujočega učitelja pri davkarijah plačuje, gotovo bo imel pravico zahtevati, da mu učitelj razlaga v razumljivem slovenskem jeziku, — a tej opravičeni zahtevi vstreci ne morejo! Tako se „ozir jemlje“ na slovenski del Štajarja.

Predlog ptujskih učiteljev se je sicer vrgel pod klop, vendar ga je predsednik spravil

konečno na lepši prostor, ker je opomnil, „da boče centralni odbor prijazno ponudbo učiteljstva ptujskega okraja vzel na znanje.“

Hrvatska, 26. julija. (*Javno mnenje v Rusiji in moskovska stranka*.) (Dalje.) Vendar pa, ako se stvar globeje premisli, ako se zvrste vse pobrane izjave, se more lahko opaziti, da vsi ti ljudje, navidezno tako razno-dušni, spadajo v resnici na dve veliki kategoriji. Od ene strani so oni, ki mislijo, da Rusija ima svojo posebno civilizacijo, svoj lastni duh, ter da se mora razvijati s pomočjo vstanov, prirejenih po preteklosti ruskega naroda, a ne po primeru drugih narodov. To vam je program Moskve.

Od druge strani so nam oni, ki pravijo, da Ruska je enostavna v razvoju zaostala, ako se primeri z drugimi evropskimi narodi, ter da edino sredstvo, naprednejše dežele doseči, leži v tem, da se uvedó z malo premembo vstanove analogne onim, katere so dandanes poprijete v ostali Evropi. To je program Petrograda.

Peter Veliki je naredil Petrograd kakor veliko okno, odprto z izgledom na Evropo, Rusija je mnogo videla skozi to okno, pa ko bi bilo to odvisno od Moskve, že zdavnej bi bilo to okno zazidano. Moskovitski duh radi imenujejo reakcionarni duh, kakor Petrogradski liberalni; ti zapadni priimki niso povse prikladni. Nekteri „moskoveci“ so v marsikateri točki pravi radikalei nasproti petrograjcem. Tako je, na primer, g. Aksakov privrženec svetovalstva po primeru starodavnega „zemskig sbor“, deli udov tega zbora naj bi bili eventualno izbrani z občnim glasovanjem po kmetih. Liberalci ne gredó tako daleč, neomikano kmetištvo jim dela strah.

„Ne puščajte z misli“, pravijo mi moskoveci, s katerimi sem govoril, „Rusija je originalna zemlja, katere mora vse iz svojega zajemati. Vse tisto, kar se tujega vcepi, ne bo nikdar uspevalo.“

Ko bi šlo le za umetnost ali slovstvo, jaz bi popustil v tem oziru, pa bi bil pretirani moskovec; dal bi vse lažigrške in češrimske palače Petrograda za Kremlin. Jaz bi niti slišati ne hotel razen o proizvodih čisto ruskih, ker ostali ne bi bili družega, ko kopije tujstva, kopije pa so zmiraj hladne, nič pa ni tako prevečnega ko kopije, nič tako presednega ko hladnota. Nasprotno se mi zdi, da je politika kakor znanost: pod obema širinama je dvakrat dve štiri (izjemši čifute, pri katerih je $2 \times 2 = 5$ ali pa 3, kakor kane), in četvorina hipotenuze je enaka seštevju četvorin obojih katet. Priznavam torej mojim prasa-teljem, da, naj je človek postavljen v katerokoli deželo, ima le en način slobodnemu biti, to je, delati po volji v taki meri, da drugih ne moti.

Na to dobivam ta odgovor: Sloboda ni edino dobro, katero ima vlada zagotoviti grajanom, ona jim je dolžna tudi varnosti. Rusko cesarstvo je ogromno, da se vsi deli držé skupaj, treba je, da obstoji tem krepkejša vlada, čem na večó površino se ji razteza oblast. To cesarstvo je sestavljeno iz jedra, okolu katerega so se v teku zgodovine nakopičile dežele drugih jezikov in drugih navad, kakor finska, baltične pokrajine, Poljska, mala Rusija, Besarabska, Kavkaz, in oddaljena posestva v osrednji Aziji in Sibiriji. (Dalje prih.)

Domače novice.

(Deželni zbor kranjski) bo svoje zasedanje, kakor poroča „Narod“, nadaljevati pričel še le v sredi meseca septembra, toraj ne v drugi polovici avgusta, kakor je bilo prej namenjeno. Te res neprilicne zamude kriv je prejšnji deželni odbor, ki ni izdelal nobenih predlog, še računov ne sklenil in proračunov ne naredil. Potlej se pa bahajo nemškutarji, kako da so delavni! Pa ne, da bi bili gospodje dr. Schrey, Schaffer in Dežman, sluteči, da ne bodo več v odboru, storili to zaradi tega, da so narodnim odbornikom nakupičili dela?

(Glavni odbor kmetijske družbe) zboroval je, kakor poročajo „Novice“, preteklo nedeljo in sklepalo se je deloma o porabi državnih podpor za tekoče leto. — Muricodolske plemenske živine nakupilo se bo nekaj v mesecu septembru tega leta. — O podpori za nadaljevalni poduk se sklone prepustiti predloge deželnemu šolskemu svetu. — Prošnje za napravo vodnjakov, za katere je privoljenih 1400 gld., oddati so pri c. kr. deželni vladi. — Za podučne spise privoljenih 100 gld. obrniti se ima posebno za poduk v mlekarstvu, oziroma za nakup holštajnske pinje. — Za šolsko mladino na Premu privoli se vsled prošnje učitelja M. Ranta nagrada 10 gld. za pokončevanje škodljivega mrčesa. — Nekaj poročil odloži se za prihodnjo sejo.

(Vabilo.) Podpisani odbor vabi vse gospode „Sokole“ ter gospode pevce slavnega čitalničnega možkega pevskega zbora k Sokolovskemu „jour-fixu“, kateri bode v soboto 4. t. m. v gostilni „Zum Südbahnhof“ (poprej „Zum Mohren“); ker je dosti važnega obravnavati, prošeni so gospodje, da se v obilnem številu vdeležé tega večera. Začetek ob 1/2 9. uri zvečer. Odbor „Sokola“.

(O porcijunkuli) prišlo je v Ljubljano, kakor vsako leto, k prečastitim oo. frančiškanih sila veliko ljudi in maše so bile prav do poludne. Želeti bi bilo le to, da bi poredni meščani neke vrste ne motili pobožnih ljudi, kar se žalibog godi. Prav se nam pa zdi, da je „čebulin somenj“ že nekaj let prestavljen na mestni trg, ker prostor pred frančiškansko cerkvijo je še za ljudi pretesen.

(Mestni inženir gosp. Wagner) imenovan je za profesorja in pravega učitelja stavbenstva na državni obrtniški šoli v Gradcu.

(Za kaj je zapoved?) Za to, da se prestopa. Zapovedano je namreč, da mora vsak pes zunaj imeti torbo. Pa naj gre kdo v Latermanov drevored in videl bo, koliko jib brez torb leta okoli. Zapovedano je tudi, da se po vrtu pod Turnom psi smejo voditi le na vrvi. Pa koliko se jih poja tam brez torb in vrvi! Morda nemškutarski penzionisti hočejo s tem pokazati svoje zaničevanje proti slovenskim napisom?

(Vabilo na ljudsko veselico), ki se priredi v spomin šeststoletnice združenja dežele Kranjske z rodovino Habsburško, dne 5. avgusta 1883 na grajščinskem vrtu v Smledniku. Vspored: 1. Pozdrav. 2. A. Förster — „Kranjska z Avstrijo“, poje mešani zbor. 3. Slavnostni govor. 4. Leop. Belar — „Rojakom“, zbor. 5. Jan. Bile — „Slavospev o prihodu Nj. Veličanstva v Ljubljano“, deklamacija. 6. a) A. Nedved — „Mili kraj“; b) K. Lichteneger — „Liepa naša domovina“, zbor. 7. Loterija. 8. Prosta zabava: godba, petje, razsvitljava in umetalni ogenj. Začetek točno ob 4. uri popoldne. Vstopnina

za osebo 30 kr., za rodbino 50 kr. K obilni vdeležbi najvljudnejše vabi odbor.

Razne reči.

— Reka zastrupljena. „Narodni Listy“ imajo telegram iz Chrudima, da se je v Lukavici pri Chrudimu razpočil sod, kjer je bilo 150 centov 50odstotne žveplene kisline, ta se je iztekla v reko Chrudimko in po vsem okraji so ribe pomrle, usnarjem so se kože pokvarile in vse perilo razpada. Škoda je baje velika.

— Iz Prage, 31. julija. Danes zjutraj se je vnel ogenj v tovarni za preproge in odeje v Maffersdorfu in sicer v skladišči za volno in prejo, ki je vse zgorelo. Škode je 300.000 gld. Tovarno so obvarovali.

— Pastýř duchovni dospel je v ročniku III. vže do sešita X. s prav vgodno tvorino. Vreduje ga dr. M. Karlach, kanonik Višehradski. Razum navadnih pridig in homilij donša jih tudi za posebne priložnosti n. pr. za nove maše, romarje, god sv. Cirila in Metoda, sv. Prokopa itd. Znamenitne so razprave bogoslovne iz duhovnega pastirstva, cerkvenega prava, iz liturgije, naznanila iz književnosti cerkvene itd.

— Električna razstava na Dunaji bode menda otvorjena 16. avgusta. Tako je bilo sklenjeno v šesti seji razstavne komisije dne 31. julija. Za dan otvorjenja je bil odrešen 1. avgust, ali imajo še praznega mnogo prostora in razstavljavci so se zakasnili s pošiljanjem svojega blaga. Razen povabljenih gostov se bodo ta dan dajale tudi vstopnice po 2 gl. Razstava bode na nekdanjem razstavnem prostoru; pripravlja se vso spomlad in poletje, da bi razstava kar moč sijajno izpala.

— Pasijonsko igro v Briksleggu na Tirolskem so že devetkrat igrali in prostori so bili vsi prenapolnjeni. Navzoči so bili potniki iz Angleškega, Severne Nemčije, Bavarskega, Solnograškega in raznih krajev Tirolskega, navzoč je bil tudi princ Hohenlohe, višji dvornik presvitlega cesarja; njemu na čast je svirala godba med prenehanjem opoldne.

— Iz Ischije so poročila dan na dan bolj žalostna. Kljub temu, da na tisoče pridnih rok pod razvalinami išče mrličev, bode vendar teden dni minulo, preden se delo dovrši. Danes 1. avgusta govoré od 5000 mrličev. Iz Napolja je bilo trikrat toliko ljudi na otoku, kakor se je prej mislilo. Le 300 otrok iz Napolja je pokopanih pod razvalinami v Casamiccioli. Pri življenji ostali, videti toliko nesrečo, zblaznujejo. Vaporji med Ischijo in Napoljom prinašajo zmirom ranjencev in mrličev v Napolj. Vse bolnišnice v Napolji so prenapolnjene. Nadškofova palača postala je bolnišnica, vojašnice bodo porabili v isti namen. Mladi ljudje v Napolji so med saboj osnovali društvo, da se redno vdeležé pri rešenji nesrečnih. Nemški zdravnik je sam rešil z nevarnostjo svojega življenja trinajst oseb. V Ischiji pričakujejo še vojakov, ker sedanjih pet batalijonov ne zadostuje za prenašanje ranjenih. Delo po razvalinah je sila nevarno, ker zid še stoji ali je razpočen, ako se količkaj potrese, sesede se zidovje; a tudi nezdravo je, ker mrličé že gnijó. Mrtvih je težko spoznavati, posebno pa tujecev, ki so smrt našli, nihče ne bode spoznal.

— Iz Napolja se naznanja močno bruhanje gore Vezuva, lava se razliva čez reber proti Torre del Greco.

— Iz Kahire, 1. avgusta. V zadnjih 24 urah do torka zjutraj ob 8 je kolera pobrala: angleških vojakov 9, v okraji Gallinbieh 29, v okraji Menufich 45, v okraji Charkieh 29, v okrajih Ghizeh in Alfe 44, v Benha 24, v Barange 11, v Aleksandriji 2, v Tantah 26, v Schibin el Kum 34, v Zagazig 1, v Rosetti 17 in po drugih manjših mestih skupaj 51. Ta telegram nam tedaj pové, da je kolera po vsi deželi razširjena, da se v Aleksandriji še le začinja, a tam, kjer je bila najhuja, nekaj ponehuje in poslednjič, da si je začela med angleškimi vojaki iskati svojih žrtev.

— Iz Berolina, 1. avg. Preteklo noč je pogorelo zidanje berolinske Velvet-tovarniške družbe na akeije v Köpnikovih ulicah. Pri gašenji so storili smrt 3 ognjegasci, a 1 je bil ranjen.

— Kdor nevarnost ljubi, se v nevarnosti pogubi. Kapitan Wepp je za 10.000 dolarjev svoje življenje zastavil, hotel je namreč reko Šent-Lorensko pod Niagarskim slapom preplavati. Predrznost si ni dal dopovedati, da bode pri tem smrt našel. Webb je bil roj. 1848. l., s 25 leti postal je kapitan; ob silnem viharju je v morje skočil po padlega mornarja in se je 3 ure imajoč mornarja na hrbtu boril z razburjenimi valovi. L. 1875 je kanal la Manche preplaval v 21 urah 45 minutah; ta kanal je 7 milj širok. Poslednjič je bil že kakor dvoživka, a moči so mu le pešale, tega ni hotel verjeti, šel je v Ameriko po smrt, vendar poprej je naredil oporoko, v kateri žene ni pozabil.

Telegrami „Slovenca“.

Casamicciola 2. avg. Od vseh krajev prihajajo mili darovi, prihod kralja je vse spodbudil. Došle požarne straže podpirajo vojake pri delu. Storile so se naredbe za vbranenje plenenja. Pričakuje se „komisija znanstva“ za preiskavo, če preté nove nevarnosti. Prebivalstvo ojačilo se je od strahu, po včerajšnjem potresu provzročinem. Zidovje, ki se hoče podreti, razstreljava se z dinamitom. Do zdaj je pokopanih 1000 mrličev, 650 ranjenih se je prepeljalo v Napolj.

Dunajska borza.

1. avgusta.	
Papirna renta po 100 gld.	78 gl. 85 kr.
Sreberna „ „ „ „	79 „ 55 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	99 „ 35 „
Papirna renta, davka prosta	93 „ 45 „
Ogerska zlata renta 6%	119 „ 75 „
„ „ „ 4%	88 „ 50 „
„ „ papirna renta 5%	87 „ 05 „
Kreditne akcije 160 gld.	294 „ 40 „
Akcie anglo-avstr. banke 120 gld.	108 „ — „
„ avstr.-ogerske banke	839 „ — „
„ Länderbanke	112 „ 25 „
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	646 „ — „
„ državne železnice	316 „ 75 „
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	221 „ 40 „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	107 „ 80 „
„ Ferdinandove sev.	105 „ 50 „
4% državne srečke iz l. 1854 250 gl.	120 „ 25 „
4% „ „ „ 1860 500	135 „ — „
Državne srečke iz l. 1864 100	169 „ 75 „
„ „ „ 1864 50	169 „ 50 „
Kreditne srečke	100 „ 172 „ — „
Ljubljanske srečke	20 „ 23 „ — „
Rudolfove srečke	10 „ 20 „ 50 „
5% štajerske zemljišč. odvez. obligae.	103 „ — „
London	119 „ 85 „
Srebro	— „ — „
Ces. cekini	5 „ 66 „
Francoski napoleond.	9 „ 49 1/2 „
Nemške marke	58 „ 45 „

Naznanilo.

Deželna razstava v plosnji ces. kr. realke bo še do nedelje, 5. avgusta zvečer, vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 7. ure zvečer odprta.

V Ljubljani, 31. julija 1883.

Za razstavni odbor:

(2) **Murnik.**

V Kovorji pri Tržiču

bode o sv. Uršuli

služba orgljarska,

s katero je služba cerkvenikova sklenjena, izpraznjena. Kdor bi hotel to službo prevzeti, naj se pri podpisanim župniku pismeno ali oseбно oglasi.

L. Kristoflč,
župnik.

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.